

ELEKTRON PORTFOLIO TALABANING KASBIY VA IJODIY FAOLIYATLARINI RIVOJLANTIRISH VOSITASI SIFATIDA

Rasulov Erkin Madraimovich

Qo‘qon davlat pedagogika instituti,
tayanch doktoranti.

e-mail: erkinrasulov1807@gmail.com

***Annotatsiya:** Maqolada portfolio haqida tushuncha, uni yaratish bo‘yicha tahliliy ma‘lumotlar hamda elektron portfolio talabalarning raqobatbardoshligini oshirishning dolzarb vositasi sifatida ko‘rib chiqiladi. Elektron portfolioning asosiy turlari va elementlari, shuningdek ish beruvchi tomonidan bajarilishi kerak bo‘lgan asosiy talablar ko‘rsatib berilgan.*

***Kalit so‘zlar:** elektron portfolio, raqobatbardoshlik, baholash va monitoring.*

ЭЛЕКТРОННОЕ ПОРТФОЛИО КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ И ТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТА

Расулов Эркин Мадраимович

Кокандского государственного педагогического института, докторант

e-mail: erkinrasulov1807@gmail.com

***Аннотация:** В статье рассматривается понятие портфолио, аналитические данные по его созданию, а также электронное портфолио как актуальное средство повышения конкурентоспособности студентов. Указаны основные виды и элементы электронного портфолио, а также основные требования, которые должен выполнять работодатель.*

***Ключевые слова:** электронное портфолио, конкурентоспособность, оценка и мониторинг.*

ELECTRONIC PORTFOLIO AS A MEANS OF DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL AND CREATIVE ACTIVITIES OF A STUDENT

Rasulov Erkin Madraimovich

Kokand State Pedagogical Institute,
doctoral student

e-mail: erkinrasulov1807@gmail.com

Annotation: *The article discusses the concept of a portfolio, analytical data on its creation, as well as an electronic portfolio as an actual means of increasing the competitiveness of students. The main types and elements of an electronic portfolio are indicated, as well as the main requirements that an employer must fulfill.*

Key words: *e-portfolio, competitiveness, evaluation and monitoring.*

Mustaqil taraqqiyot yo‘lidan borayotgan mamlakatimizning uzluksiz ta‘lim tizimini isloh qilish, axborot texnologiyalarini joriy etish va ta‘lim samaradorligini oshirish bo‘yicha keng qamrovli ishlar olib borilmoqda. Zamonaviy sharoitda ta‘lim jarayonini tashkil etishda, talabalarning o‘quv faoliyatlarini nazorat qilishda innovatsion xarakterga ega vositalardan foydalanilmoqda. Ayni o‘rinda ana shunday vositalardan biri talaba portfoliosi hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil 31 dekabrda “Oliy ta‘lim muassasalarida ta‘lim jarayonini tashkil etish bilan bog‘liq tizimni takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 824-son qarori 1-ilovasi “Oliy ta‘lim muassasalarida o‘quv jarayoniga kredit-modul tizimini joriy etish tartibi to‘g‘risida”gi Nizomning 6-bob “Baholash, baholarni konvertatsiya qilish” 31-bandida “*Baholash usullari fan yoki modul doirasidagi talabaning yutuqlarini aks ettiruvchi va tasdiqlovchi yozma, og‘zaki, amaliy ish, loyiha, portfolio va nazoratlar kabi turlarni o‘z ichiga qamrab oladi. Baholash mezoni ta‘lim olish natijasiga erishilganligini aks ettirishi shart*” deb qayd etilgan.¹ Ushbu qaror ijrosini ta‘minlash yuzasidan respublikamiz oliy ta‘lim muassasalarida qator ishlar amalga oshirilmoqda. Baholash usullari tarkibida talaba portfoliosi bo‘lishi bugungi axborot texnologiyalari rivojlangan davrda muhim ahamiyat kasb etadi. Talaba portfoliosini yaratish va undan unumli foydalanish hozirgi kundagi dolzarb va muammoli masala bo‘lib kelmoqda.²

Bugungi kunda oliy ta‘lim muassasalarining asosiy vazifasi nafaqat sifatli ta‘lim berish, balki bitiruvchilarning mehnat bozorida raqobatbardoshligini oshirishdan iborat. Ish bilan ta‘minlash muammosining dolzarbligi oliy ta‘lim muassasalari bitiruvchilari va ish tajribasiga ega bo‘lgan mutaxassislar o‘rtasida raqobat darajasining oshishi bilan bog‘liq. Shu munosabat bilan, oliy ta‘lim muassasalari nafaqat talabalar tomonidan umumiy va kasbiy kompetensiyalarni o‘zlashtirish jarayonini, balki ish beruvchilar tomonidan talabni oshirish uchun dasturni

¹ O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrda “Oliy ta‘lim muassasalarida ta‘lim jarayonini tashkil etish bilan bog‘liq tizimni takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 824-sonli Qarori / Qonun hujjatlari ma‘lumotlari milliy bazasi, 31.12.2020-y., 09/20/824/1689-son.

² Rasulov, Erkin. "TALABA PORTFOLIOSINI YARATISH TEXNOLOGIYASI." *Scienceweb academic papers collection* (2022).

o‘zlashtirish natijalarini, shuningdek uning shaxsiy yutuqlarini to‘plash va taqdim etishni ta‘minlashi kerak.

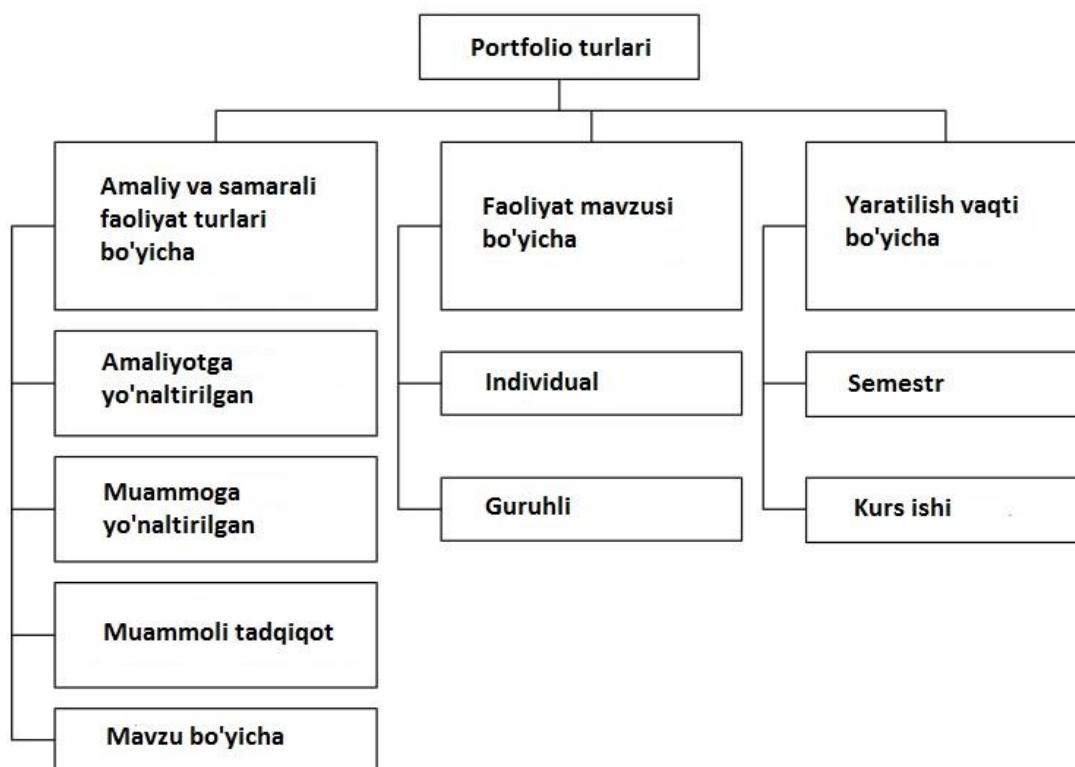
Yuqoridagi faktlarga asoslanib, quyidagi dolzarb muammolar mavjudligini ta‘kidlash mumkin:

- ish beruvchilarga talabani o‘quv dasturini o‘zlashtirish natijalarini kuzatish, shuningdek, uning shaxsiy yutuqlarini ko‘rish imkoniyatini berish;
- talabani o‘quvchiga yo‘naltirilgan ta‘limga undash.

Talabalarning shaxsiy motivatsion ta‘lim olishga bo‘lgan motivatsiyasi darajasini oshirish uchun oliy ta‘lim muassasalari malaka elektron portfoliolarini joriy etadi. Ya‘ni, talabaga raqobatbardoshlik darajasini oshirish imkonini beruvchi ta‘lim yutuqlari majmuini yaratadi. **Portfolio** - bu talabani asosiy kompetensiyalarni egallashini, shuningdek, ish beruvchi va u o‘rtasidagi ishbilarmonlik, kasbiy va ijodiy hamkorlik imkoniyatlarini baholash usuli.¹

Kasb-hunar ta‘limi tizimida portfolio o‘quvchilarning kasbiy va shaxsiy o‘shishini, shuningdek, o‘quv jarayonidagi muvaffaqiyatlarini vizual ko‘rsatish uchun to‘plangan buyurtma qilingan ishlar to‘plami sifatida ishlaydi.

Bugungi kunga kelib, 1-rasmda keltirilgan talaba portfoliosining bir nechta asosiy turlarini ajratish odatiy holdir².

1-rasm. Portfolioning asosiy turlarining tasnifi.

¹ RASULOV, ERKIN MADRAIMOVICH. "THE ROLE OF INDEPENDENT EDUCATION IN IMPROVING THE QUALITY OF HIGHER EDUCATION." *THEORETICAL & APPLIED SCIENCE* Учредители: Теоретическая и прикладная наука 5 (2022): 390-392.

² Битер О.А. Электронное портфолио студента как показатель качества обученности. /Методист. – 2010.- №1.

Eng mos talabalar portfoliointi tanlash uchun ish beruvchilarning yosh mutaxassislariga qo'yadigan talablarini tahlil qilish kerak. HR menejerlariga qo'yiladigan asosiy talablar:

Shaxsiy fazilatlar va o'zini namoyon qilish qobiliyati. Ushbu talabga ko'ra, ish beruvchi odatda yosh mutaxassisda xushmuomalalik, mas'uliyat, faollik, shuningdek, o'rganishga bo'lgan ishtiyoq, shuningdek, ishbilarmonlik odob-axloq qoidalarini tushunish kabi fazilatlariga ega ekanligini tushunadi.

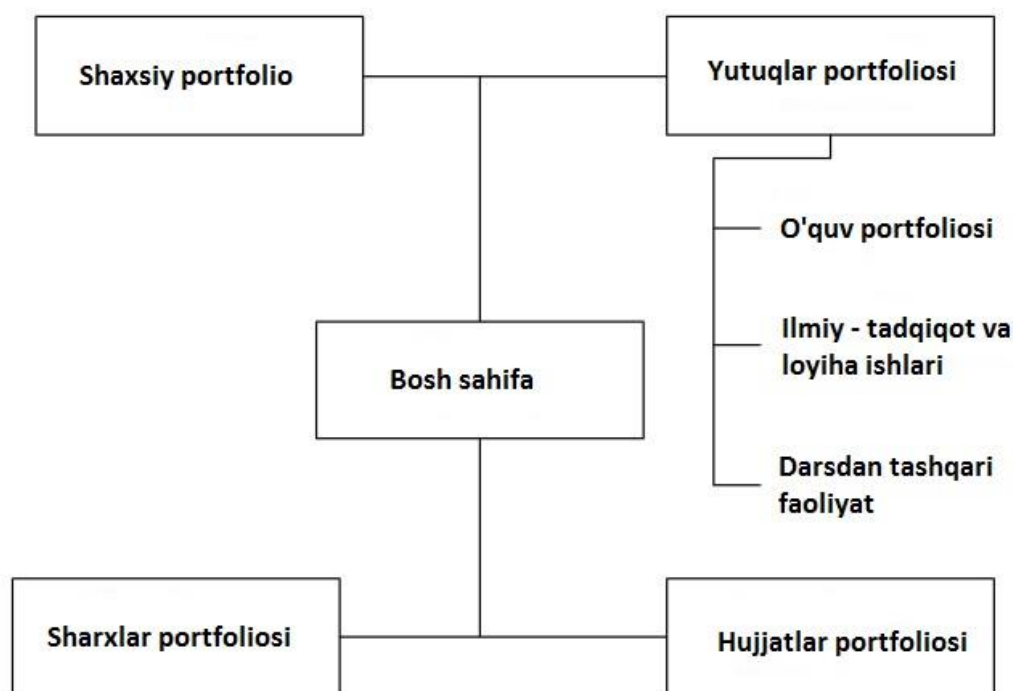
Ish uchun ko'nikmalar. Asosan, bu bajarilgan funktsiyalarning tezligi va sifatini oshirishga imkon beradigan qo'shimcha ko'nikmalar. Ta'lim muassasasida bunday ko'nikmalar talaba tomonidan fakultativ fanlar, qo'shimcha kurslar va malaka oshirish kurslarida qatnashish orqali erishiladi¹.

- **Asosiy bilimlar.** Asosiy o'quv dasturini ishlab chiqish jarayonida olingan ta'lim.
- **Chet tillarni bilish.** Bunday talab nafaqat o'quv rejasi hajmini muvaffaqiyatli o'zlashtirishni, balki talabaning qo'shimcha fakultetlarda va mustaqil ravishda egallagan qo'shimcha ko'nikmalarga ega bo'lishini ham ta'minlaydi.
- **Tajriba.** Eng qiyin talab. Kutishlarni qondirish uchun siz ishlab chiqarish va bakalavriat amaliyotidan o'tish bo'yicha hisobotlarni, shuningdek ular bo'yicha sharhlarni topshirishingiz mumkin.

Shunday qilib, ish beruvchining yuqoridagi talablarini tahlil qilib, talaba talab qiladigan portfolio uchun shablonni yaratish mumkin. Portfolioni taqdim etish va saqlashning eng muvaffaqiyatli shakli Elektron portfoliodir, ya'ni. Ta'lim muassasa veb-saytida yoki Portfolio.com kabi ixtisoslashtirilgan ochiq ijtimoiy tarmoqlarda joylashgan elektron versiya. Elektron versiya mavjudligi, ixchamligi, taqdimot imkoniyatlari, yaratish va texnik xizmat ko'rsatish qulayligi tufayli eng maqbuldir. Elektron portfolioning asosiy elementlari 2-rasmda keltirilgan².

¹ Новикова, Т.Г. Анализ разработки портфолио на основе зарубежного опыта / Т.Г.Новикова // Развитие образовательных систем в контексте модернизации образования. – М.: Academia; АПКиПРО, 2003.

² Марусич Е.Н., Валеева Р.Л. Технология «Портфель»/ Вестник московского образования, 2011.- №11.

2-rasm. E-portfolio tuzilishi.

Elektron portfolio texnologiyasini o'quv jarayoniga to'g'ri yondashuv bilan integratsiyalash talabalarning ichki motivatsiyasi darajasini sezilarli darajada oshirishi va kasbiy kompetensiyalarni o'zlashtirish sifatini oshirishi mumkin. Shuningdek, ushbu texnologiya ichki ta'lim funksiyasiga ega qulay didaktik vositaga aylanadi. Eng to'liq integratsiya uchun Elektron portfoliodan o'quv jarayonida tadqiqot va shaxsiy yutuqlarni sertifikatlash va monitoring qilish shakli sifatida foydalanish kerak. Bu usul o'quvchilar tomonidan o'zlarining ijobiy fazilatlarini rasmiy taqdim etish sifatida qabul qilinadi va integratsiya jarayonida asosiy rol o'ynaydigan qarshilikka uchramaydi.¹

Elektron portfolioni yaratishda foydalaniladigan texnologiyalar talabada o'zini-o'zi kuzatish va introspeksiya kabi zarur aks ettirish ko'nikmalarini shakllantirish imkonini beradi, bu esa tanlangan kasbda o'zini o'zi anglash darajasini oshiradi. Elektron portfolioni tizimli ravishda to'ldirish bilan talaba professional loyihalarni tanlash, loyihalash va amalga oshirish ko'nikmalaridan iborat bo'lgan professional aks ettirishga ega bo'ladi. Kasbiy o'z-o'zini diagnostika ham rivojlanmoqda, bu sizga o'zingizning kasbiy mahoratingiz darajasini yetarli darajada baholash, kasbiy o'zini o'zi takomillashtirish yo'llarini topish, muloqot qobiliyatlari darajasini oshirish imkonini beradi, ya'ni. ish beruvchi tomonidan yuqori baholanadigan fazilatlarga ega bo'ladi.

¹ Khushnazarova, M. N. (2022). PROBLEMS OF IMPROVING THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF EDUCATORS IN PRESCHOOL EDUCATION. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(12), 1406-1409.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrdagi “Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim jarayonini tashkil etish bilan bog‘liq tizimni takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 824-sonli Qarori / Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi, 31.12.2020-y., 09/20/824/1689-son.
2. Rasulov, Erkin. "TALABA PORTFOLIOSINI YARATISH TEXNOLOGIYASI." *Scienceweb academic papers collection* (2022).
3. RASULOV, ERKIN MADRAIMOVICH. "THE ROLE OF INDEPENDENT EDUCATION IN IMPROVING THE QUALITY OF HIGHER EDUCATION." *THEORETICAL & APPLIED SCIENCE Учредители: Теоретическая и прикладная наука* 5 (2022): 390-392.
4. Битер О.А. Электронное портфолио студента как показатель качества обученности. /Методист. – 2010.- №1.
5. Новикова, Т.Г. Анализ разработки портфолио на основе зарубежного опыта / Т.Г.Новикова // Развитие образовательных систем в контексте модернизации образования. – М.: Academia; АПКИПРО, 2003.
6. Марусич Е.Н., Валеева Р.Л. Технология «Портфель»/ Вестник московского образования, 2011.- №11.
7. Khushnazarova, M. N. (2022). PROBLEMS OF IMPROVING THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF EDUCATORS IN PRESCHOOL EDUCATION. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(12), 1406-1409.